

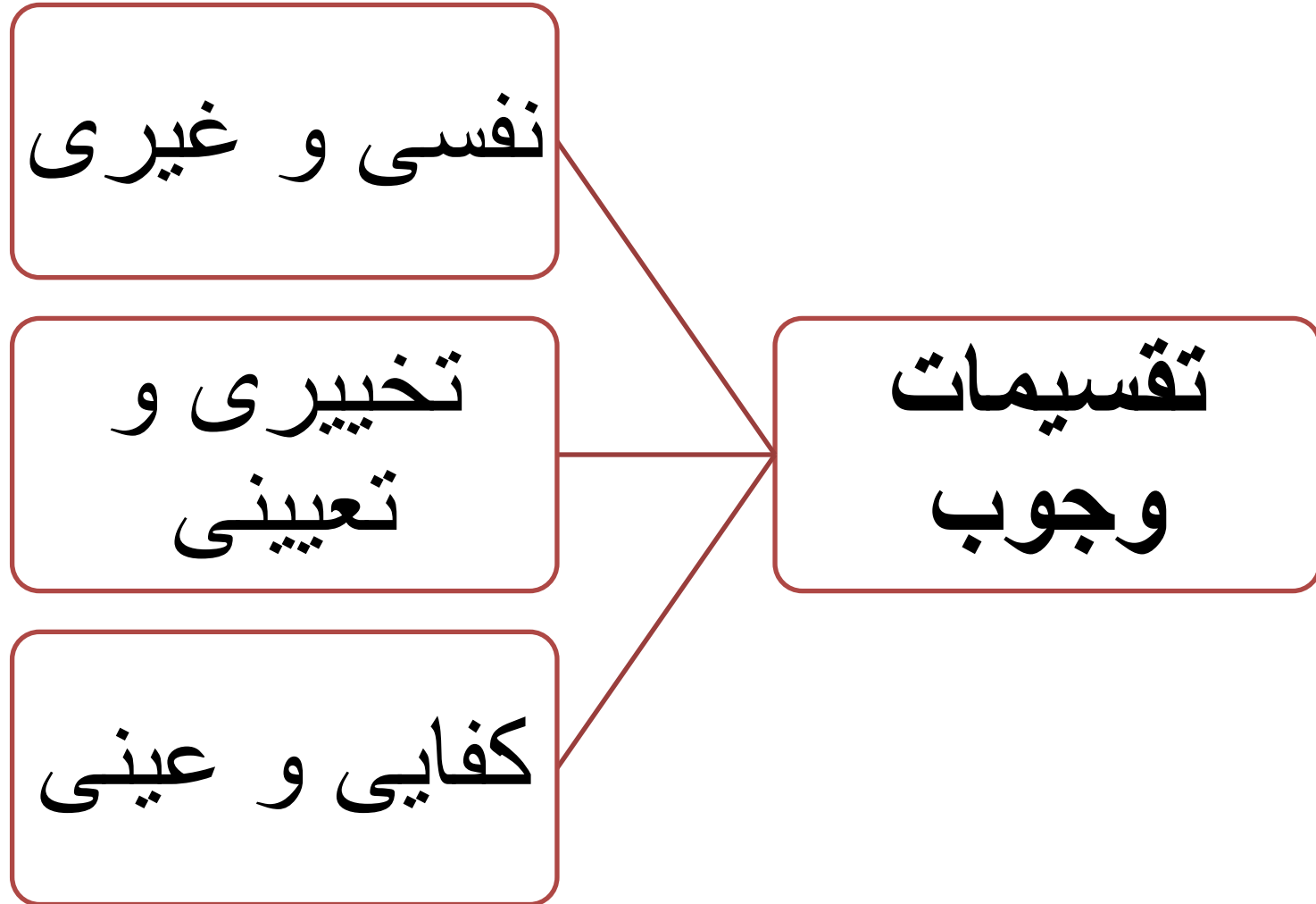
علم أصول الفقه

٤٤

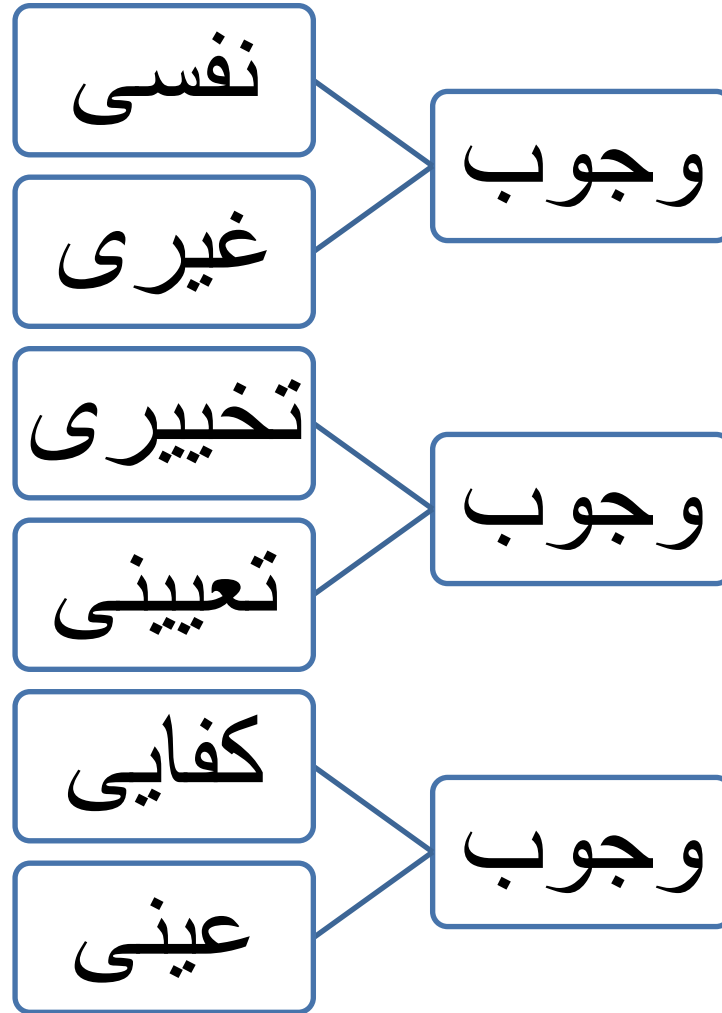
اوامر ١١-١٠-٩٥

دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

تقسيمات وجوب

تقسيمات وجوب

تقسيمات وجوب

نفسی

غیری

وجوب

تقسيمات وجوب

تخييري

تعيني

وجوب

تقسيمات وجوب

كفائي

عيني

وجوب

تقسيمات وجوب

نفسی

غیری

وجوب

آیا امر ظاهر در وجوب نفسی است یا غیری؟

وجوب نفسی

برای خودش
واجب است

خودش مطلوبیت
دارد و به سبب آن
خودش متعلق الزام
است

وجوب غیری

وجوبش برای امر
دیگری است

به سبب مطلوبیت
امر دیگری و برای
رسیدن به آن امر
متعلق الزام است

تقسيمات وجوب

تعيني

تخييري

وجوب

آیا امر ظاهر در وجوب تعیینی است یا تخییری؟

لا يجوز تركه
إلى بدل

واجب تعیینی

يجوز تركه
إلى بدل

واجب تخییری

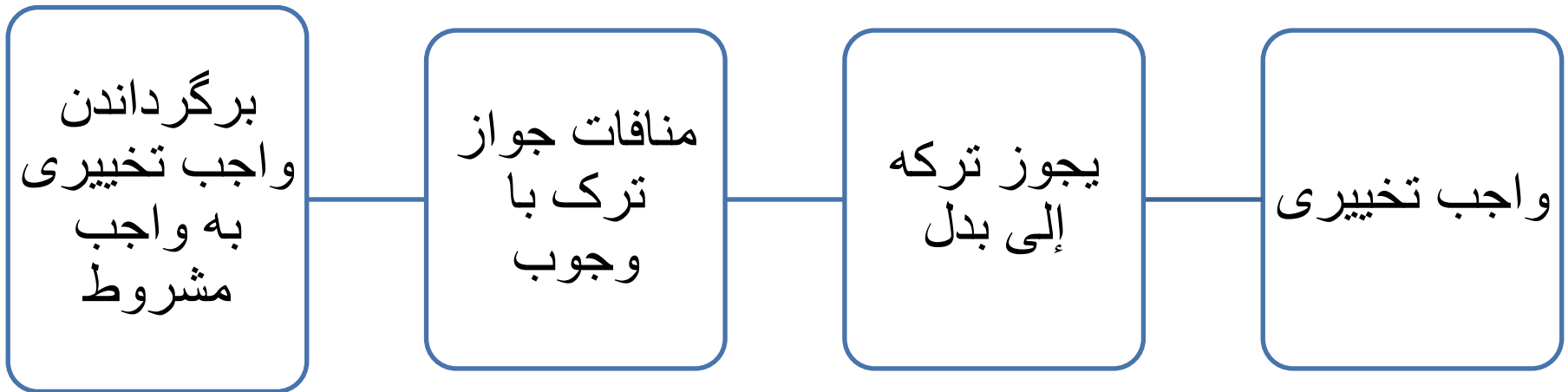
آیا امر ظاهر در وجوب تعیینی است یا تخییری؟

واجب
تخییری

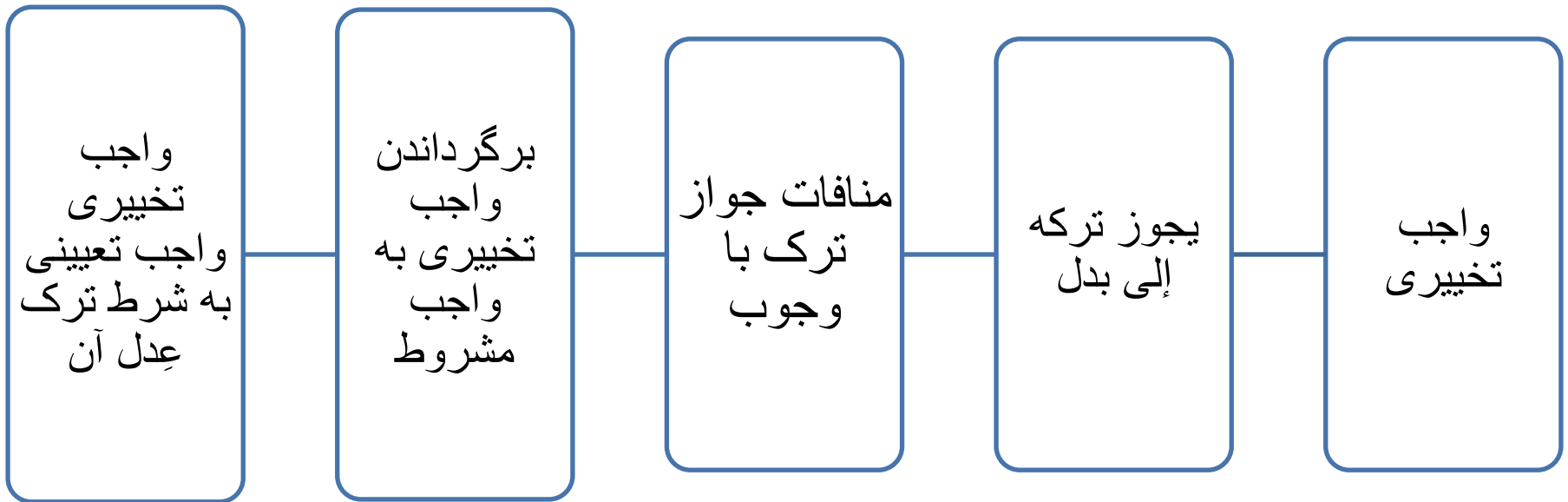
يجوز تركه
إلى بدل

منافات جواز
ترك با
وجوب

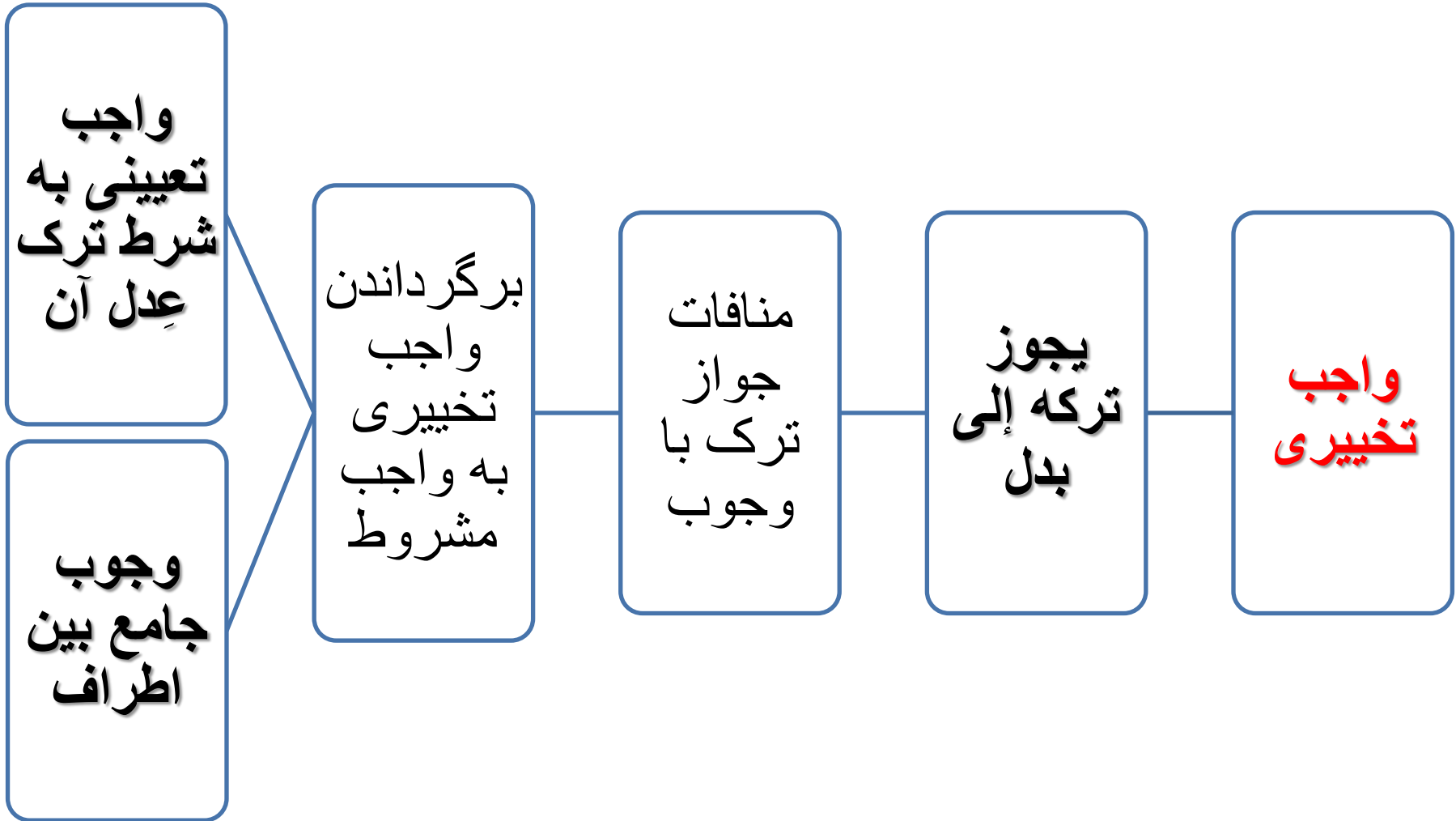
آیا امر ظاهر در وجوب تعیینی است یا تخییری؟

آیا امر ظاهر در وجوب تعیینی است یا تخیری؟

آیا امر ظاهر در وجوب تعیینی است یا تخیری؟

حقيقي

انتزاعي

جامع

تقسيمات وجوب

عيني

كفائي

وجوب

آیا امر ظاهر در وجوب عینی است یا کفایی؟

اگر همه مکلفین تارک تکلیف باشند، همگی عاصی خواهند بود.

اگر گروهی از مکلفین این تکلیف را اتیان کنند، از بقیه ساقط خواهد شد.

اگر مجموعه‌ای از مکلفین یا همه آنها با هم این تکلیف را اتیان کردند، همه انجام دهندگان این تکلیف را امتثال کرده‌اند.

ویژگی
های
وجوب
کفائی

آیا امر ظاهر در وجوب عینی است یا کفایی؟

واجبی است که با اتیان
برخی از مکلفین، از عهدۀ
بقیه ساقط خواهد شد.

واجب
کفائی

آیا امر ظاهر در وجوب عینی است یا کفایی؟

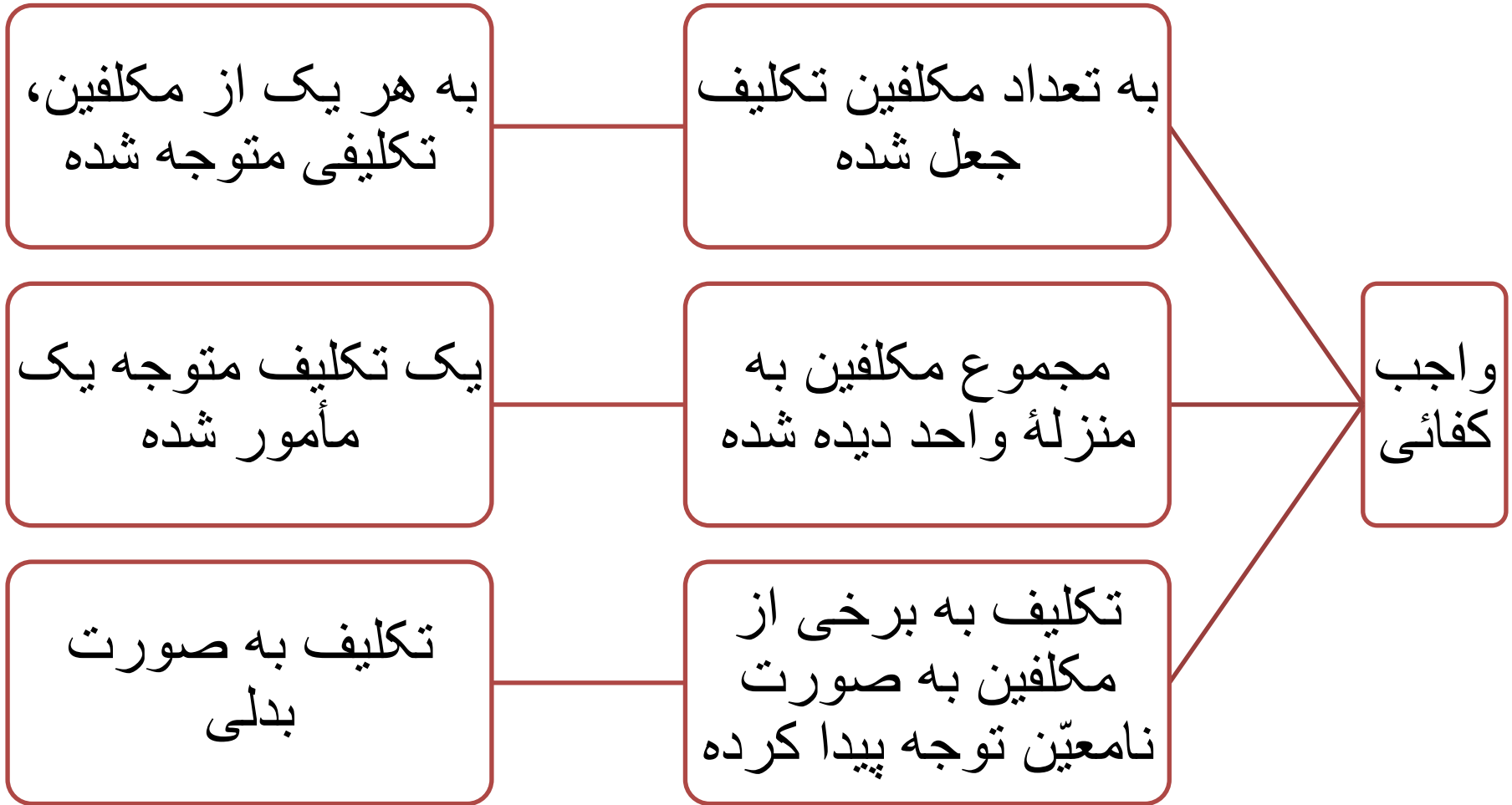
به تعداد مکلفین تکلیف جعل شده

مجموع مکلفین به منزله واحد دیده شده

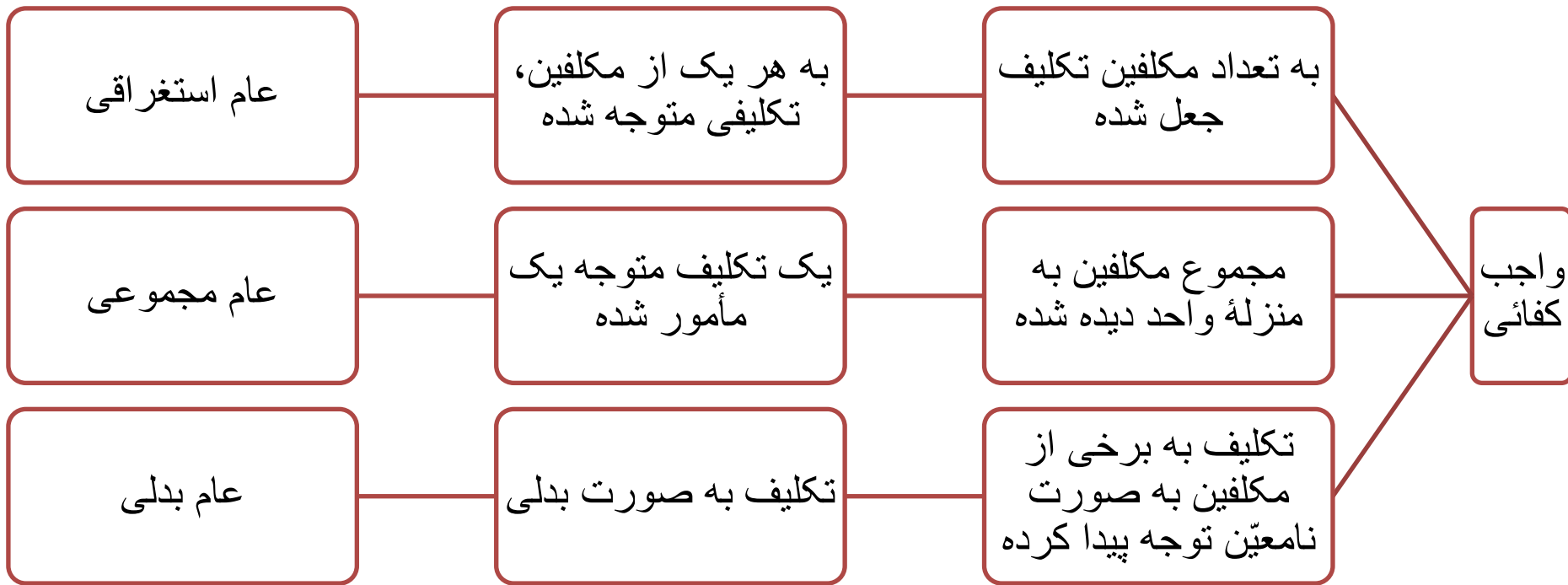
تکلیف به برخی از مکلفین به صورت نامعین توجه پیدا کرده

واجب کفائی

آیا امر ظاهر در وجوب عینی است یا کفایی؟

آیا امر ظاهر در وجوب عینی است یا کفایی؟

نکات پایانی در بحث امر

- نکات پایانی در بحث امر
- در انتهای بحث امر به چند نکته اشاره کنیم که در واقع تکملة بحث‌های قبلی هستند:

آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

- ۱. آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟
- آیا در جایی که آمر می داند شرط امر او حاصل نیست و در نتیجه مأمور به هم حاصل نخواهد شد، می تواند به چیزی امر کند یا خیر؟
- خواه آمر در مقام امر، آن شرط را به صراحت ذکر می کند و خواه آن را به صراحت ذکر نکند.

آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

- بیان مرحوم آخوند در مسأله
- صاحب کفایه - رضوان الله علیه - می فرماید
- اکثر مخالفین ما با این موافق هستند که
 «يجوز الأمر بشيء مع علم أمر بانتفاء
 شرطه» ولی از نظر شیعه جایز نیست.

آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

• حضرت امام - رضوان الله عليه - می فرمایند

• این مسأله بین شیعه و سنی محل اختلاف است و منشأ این اختلاف، یک اختلاف کلامی است که در بحث طلب و اراده وجود دارد.

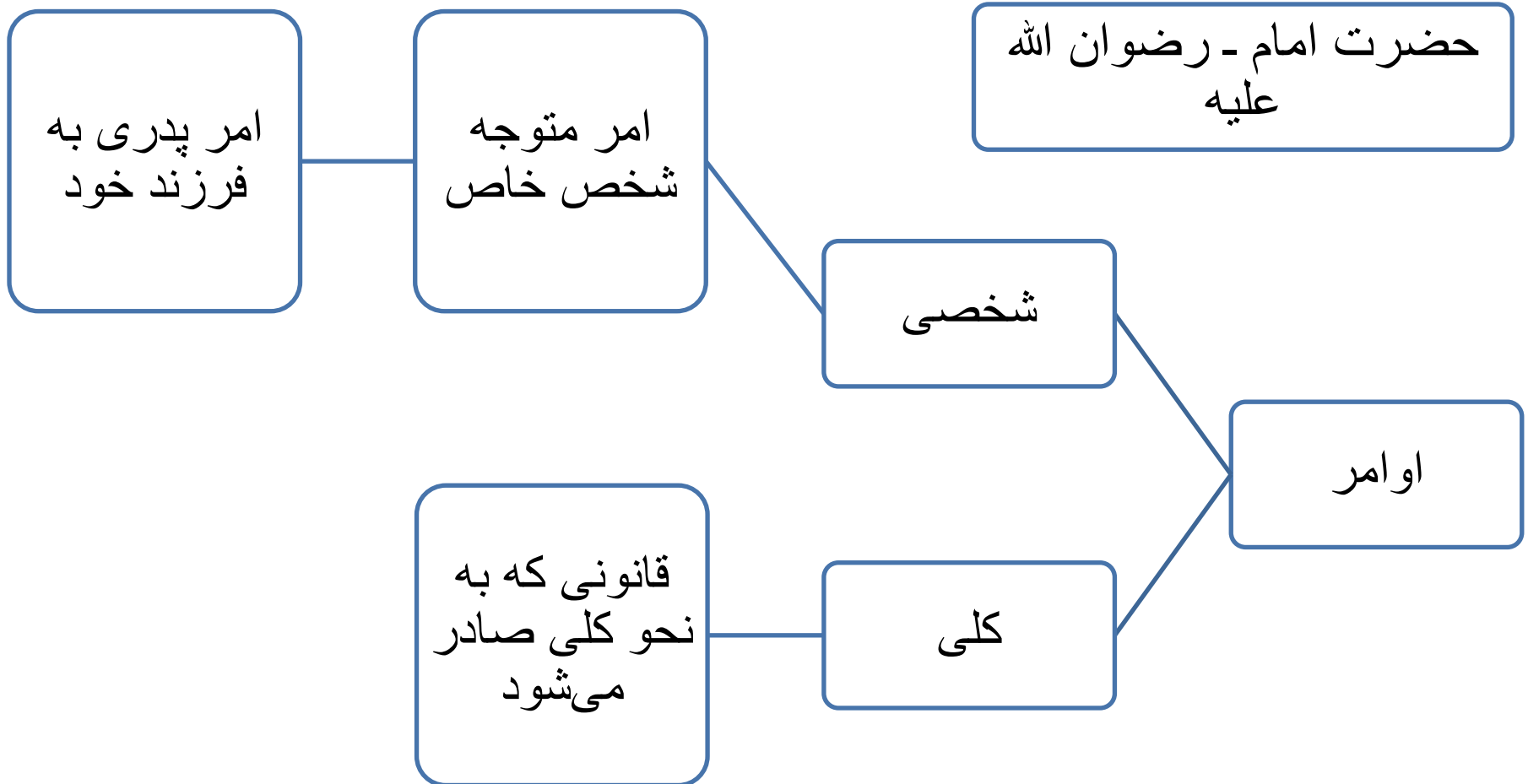
آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

- از دیدگاه امامیه اراده، مبدأ طلب است؛
- یعنی آنچه را که طالب طلب می کند در رتبه سابق بر طلبش، اراده اش به آن تعلق می گیرد. اگر آمر به چیزی امر می کند در ابتدا اراده اش به تحقق آن چیز تعلق می گیرد و بعد امر می کند؛ مثلاً اگر شارع به نماز صبح امر کرده است در ابتدا اراده اش به تحقق نماز صبح تعلق گرفته است و سپس چنین چیزی را طلب کرده است.

آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

- در حالی که از دیدگاه اشاعره اراده، جزء مبادی طلب نیست و گویا هیچ ارتباطی با هم ندارند.
- به همین دلیل اشاعره معتقدند که ممکن است خداوند - تبارک و تعالی - چیزی را طلب کند که اصلاً اراده اش به آن تعلق نگرفته باشد.
- ممکن است خدا بگوید یک کاری را انجام بده ولی اصلاً خودش نمی خواهد آن کار تحقق پیدا کند.

آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

آیا امر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

حضرت امام - رضوان الله
عليه

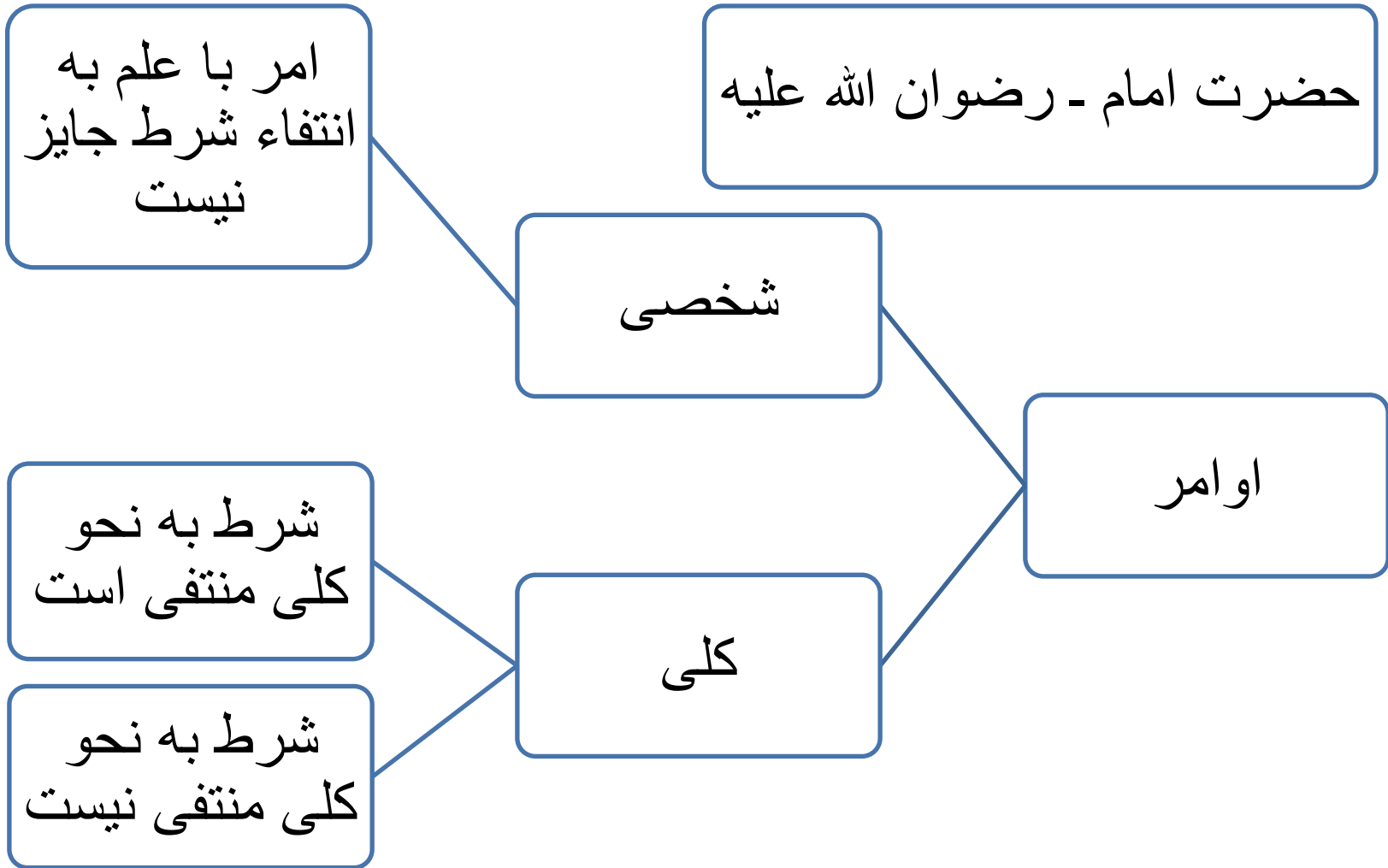
امر با علم به
انتفاء شرط
جایز نیست

شخصی

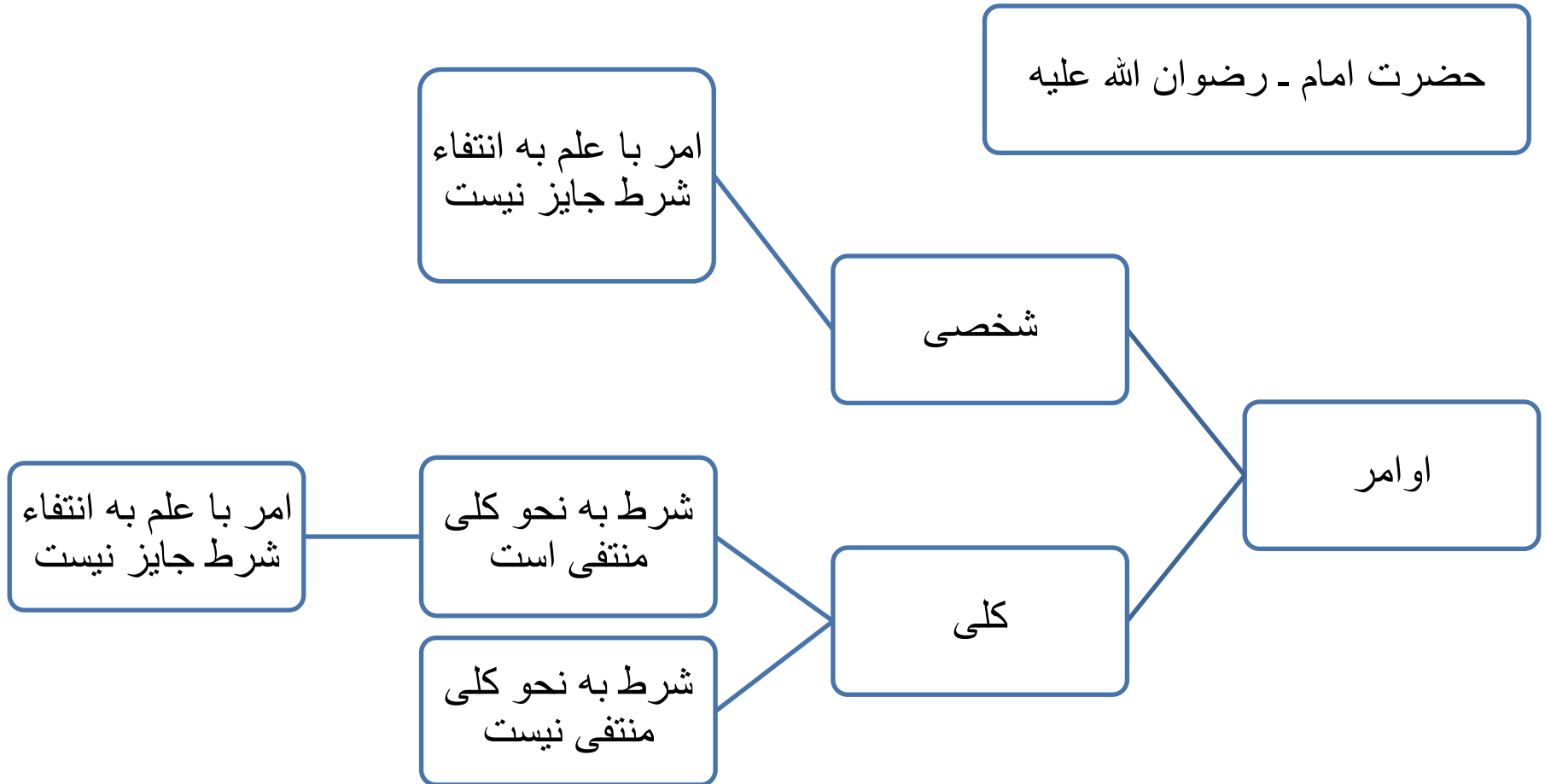
کلی

او امر

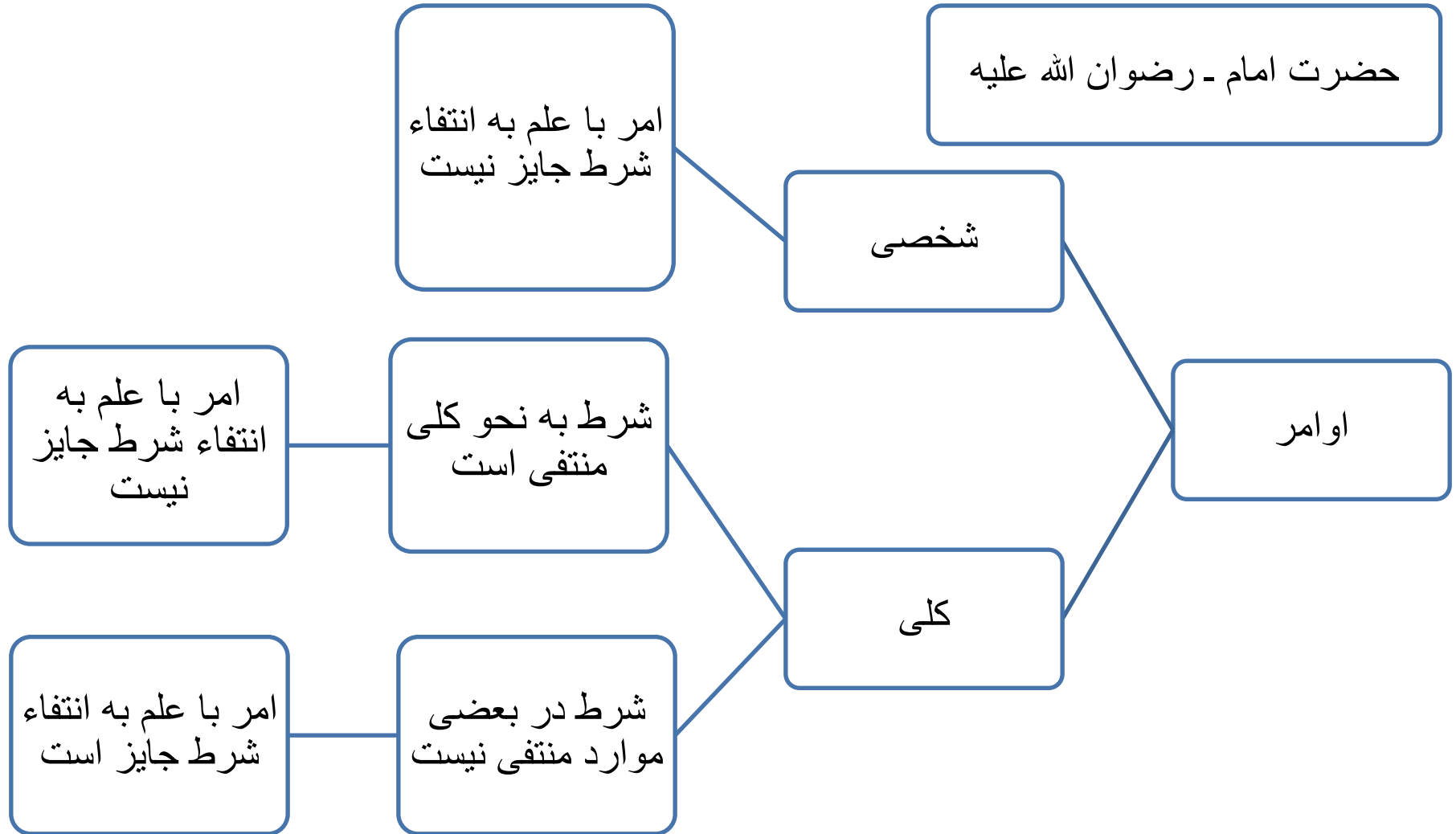
آیا آمر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

آیا امر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

آیا امر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

آیا امر با علم به انتفاء شرط، می تواند امر کند؟

